

VÝZVA K PŘEDLOŽENÍ FAKTICKÝCH PODKLADŮ PRO POSOUZENÍ DOPADŮ

NÁZEV INICIATIVY	Trh s CO ₂ a infrastruktura pro CO ₂ v EU
PŘÍSLUŠNÉ GR (ODPOVĚDNÉ ODDĚLENÍ)	GR ENER C2
PRAVDĚPODOBNÝ DRUH INICIATIVY	Legislativní návrh podložený posouzením dopadů
PŘEDBĚŽNÝ HARMONOGRAM	3. čtvrtletí 2026 (v souladu s přezkumem ETS 1 v roce 2026)
DALŠÍ INFORMACE	Průmyslové hospodaření s uhlíkem

Tento dokument slouží pouze k informačním účelům. Nepředjímá konečné rozhodnutí Komise o tom, zda tato iniciativa bude pokračovat, ani o jejím konečném obsahu. Všechny prvky iniciativy popsané v tomto dokumentu, včetně harmonogramu, se mohou změnit.

A. Politické souvislosti, vymezení problému a kontrola subsidiarity

Politické souvislosti

Sdělení o klimatickém cíli EU na rok 2040¹ a doprovodné posouzení dopadů² zdůrazňují, že pro dosažení cílů EU v oblasti klimatu do roku 2050 je nutné využívat zachycování, využití a ukládání uhlíku (označované také jako průmyslové hospodaření s uhlíkem) jako doplněk zmírňování emisí skleníkových plynů.

Politické směry³ pro mandát Evropské komise na období 2024–2029 uvádějí, že je nutné zvýšit investice do infrastruktury a technologií v oblasti čisté energie, včetně infrastruktury pro přepravu a ukládání zachyceného CO₂.

Směrnice o geologickém ukládání oxidu uhličitého⁴ stanoví právní rámec pro bezpečné geologické ukládání CO₂ zahrnující všechny geologické formace v celé EU a Evropském hospodářském prostoru po dobu životnosti úložišť. Cílem aktu o průmyslu pro nulové čisté emise⁵ je vytvořit trh Unie se službami ukládání CO₂ a stanovit právně závazný cíl ve výši 50 milionů tun roční kapacity pro vtláčení CO₂ v EU do roku 2030. Nařízení o transevropských energetických sítích⁶ usnadňuje výstavbu přeshraniční infrastruktury pro CO₂ uznané za projekty společného zájmu a projekty ve společném zájmu.

Hodnotový řetězec průmyslového hospodaření s uhlíkem je však stále nevyvinutý. V současné době se realizuje jen omezený počet projektů zachycování CO₂ a konečná investiční rozhodnutí existují pouze pro několik úložišť v EU. Posouzení dopadů klimatického cíle na rok 2040 však uvádí, že EU by měla do roku 2030 zachytit již 50 milionů tun CO₂ ročně, do roku 2040 280 milionů tun ročně a do roku 2050 až 450 milionů tun ročně. Přínejmenším do roku 2040 bude nutné téměř všechen zachycený CO₂ trvale ukládat a jeho opětovné využití se bude rozvíjet až po roce 2040. Očekává se, že do roku 2050 bude trvale ukládána přibližně polovina zachyceného CO₂.

Na základě potřeby rozvíjet hodnotový řetězec CO₂ přijala Komise spolu se sdělením o klimatickém cíli na rok 2040 strategii průmyslového hospodaření s uhlíkem⁷. Tato strategie určuje nedostatky a formuluje opatření k jejich odstranění. Uznává, že je třeba vypracovat novou legislativní iniciativu, která by stanovila pravidla pro trh s CO₂ a infrastrukturu pro CO₂ v EU a jejímž cílem by bylo vytvořit dobře fungující a tržně orientovaný hodnotový řetězec pro CO₂. Potřeba provedení strategie průmyslového hospodaření s uhlíkem je uznána v Dohodě o čistém průmyslu⁸.

Tato iniciativa úzce souvisí s odměňováním za trvalé pohlcování uhlíku (CO₂) a za zachycování a využívání uhlíku. Proto má vztah k samostatné iniciativě, která reviduje systém EU pro obchodování s emisemi (EU ETS)⁹. Pro tuto iniciativu je rovněž důležitý balíček opatření pro evropské elektrizační soustavy.

Problém, který má iniciativa řešit

¹ [COM\(2024\) 63 final.](#)

² [SWD\(2024\)63 final.](#)

³ [Evropská komise, Politické směry pro příští Evropskou komisi 2024–2029, Brusel, 2024.](#)

⁴ [Směrnice 2009/31/ES](#)

⁵ [Nařízení 2024/1735](#)

⁶ [Nařízení \(EU\) 2022/869](#)

⁷ [COM\(2024\)62 final.](#)

⁸ [COM\(2025\)85 final.](#)

⁹ [Směrnice 2003/87/ES](#) (směrnice o systému ETS) a [rozhodnutí \(EU\) 2015/1814](#) (rozhodnutí o rezervě tržní stability).

V současné době stále existují překážky přeshraniční přepravy CO₂ a přístupu na trh, což brání vzniku plně integrovaného trhu EU s CO₂. Tyto překážky mohou mimo jiné vyplývat z nedostatečné přeshraniční operativnosti, regulačních překážek nebo právní nejistoty. Rovněž není jasné, jaká pravidla se vztahují na používanou infrastrukturu, která umožňuje tok CO₂ do propojených zemí mimo EU a přes ně, zatímco potenciál skladování pro producenty emisí z EU může existovat mimo EU. Infrastruktura pro přepravu CO₂ potrubím bude mít pravděpodobně vlastnosti přirozeného monopolu. Navíc se trh s kapacitou pro ukládání a vtláčení CO₂ potýká se značnými překážkami vstupu. Tyto překážky hospodářské soutěže brání vzniku konkurenceschopného hodnotového řetězce. Přestože je zapotřebí rychlý a nákladově efektivní rozvoj trhu a infrastruktury, stále existují významné překážky, jako jsou například překážky spojené s: i) povolováním aktiv CO₂, ii) opětovným využitím nebo změnou účelu stávajících aktiv pro CO₂ a iii) chybějícím celounijním mechanismem plánování, iv) vhodnou řídicí strukturou a nezávislým regulačním dohledem a v) prostředky pro účinné řešení investičních rizik, zejména v počátečních fázích rozvoje trhu. Investiční rizika jsou vnímána jako vysoká. Chybí důvěra, regulační jistota a předvídatelnost, pokud jde o nové i stávající infrastrukturní projekty a zařízení na zachycování. Je jen málo předvídatelné, kdy a za jakých podmínek mohou být producenti emisí připojeni k infrastruktuře pro CO₂. Stejně tak by měly být překonány problémy s koordinací v rámci hodnotového řetězce, aby se mimo jiné zmírnila rizika protistrany.
Základ pro opatření na úrovni EU (právní základ a kontrola subsidiarity)
Právní základ
Právním základem pro tuto iniciativu je čl. 194 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie.
Praktická potřeba opatření na úrovni EU
EU má značný potenciál, pokud jde o geologické ukládání CO₂, ale ten je dostupný pouze v některých lokalitách, např. kvůli fyzikálním vlastnostem podzemí v dané lokalitě nebo politickým rozhodnutím členských států. Některé členské státy proto mají dostatečný potenciál geologického ukládání a mohou usilovat o dovoz CO₂, aby dosáhly potřebného rozsahu pro jeho nákladově efektivní rozvoj. Ostatní členské státy mají k dispozici pouze omezenou nebo žádnou skladovací kapacitu a budou závislé na přístupu ke skladovací kapacitě jinde. Z toho vyplývá, že je nezbytná infrastruktura pro přepravu CO₂, která spojuje producenty emisí s úložišti CO₂ a místy jeho využití. Nedávná studie Komise jasně poukazuje na potřebu rozvoje významné infrastruktury pro přepravu CO₂¹⁰. Iniciativa EU pro zajištění vnitřního trhu s CO₂ a rozvoj infrastruktury pro přepravu CO₂ by proto měla značnou přidanou hodnotu. Toto nemohou řešit stejně účinně jednotlivé členské státy. Rozvoj vnitřního trhu s CO₂ vyžaduje harmonizované a koordinované přístupy ve všech členských státech, čehož lze dosáhnout pouze prostřednictvím opatření EU. Cílem iniciativy je rovněž zabránit rušivým účinkům nekoordinovaných a roztržitých politických iniciativ, neboť členské státy začaly vyvíjet vnitrostátní přístupy, např. regulační rámce pro přepravu CO₂. Aby se vnitřní trh mohl rozvíjet bez regulačních překážek, je nutná minimální úroveň harmonizace. Spolehlivá evropská infrastruktura pro přepravu CO₂ je klíčová pro: i) zajištění rovného přístupu k trvale uloženému CO₂; ii) pomoc se snížením nákladů díky úsporám z rozsahu a iii) snížení rizika projektu tím, že producenti emisí a odběratelé mají k dispozici širší portfolio propadů a zdrojů. Opatření EU má proto významnou přidanou hodnotu, neboť zajišťuje soudržný přístup, kterého nelze bez tohoto opatření dosáhnout.
B. Cíle a zvažovaná opatření
Cílem této iniciativy je zajistit rychlý a nákladově efektivní vznik dobře fungujícího hodnotového řetězce pro CO₂, který bude řízen trhem EU. Nejvhodnějším nástrojem k dosažení cílů této iniciativy jsou pravděpodobně legislativní opatření. Komise však může stejně tak posuzovat i měkká opatření, jako jsou finanční nástroje v oblasti snižování rizik řešící rizika hodnotového řetězce a objemová rizika. Návrh může s cílem řešit překážky přeshraniční přepravy CO₂: • posílit přeshraniční interoperabilitu a zavést normy CO₂, aby se zabránilo roztržitosti trhu, • odstranit zbývající překážky a právní nejistotu pro přeshraniční přepravu CO₂, například ty, které vyplývají z mezinárodních smluv, • zajistit, aby se na infrastrukturu v propojených zemích mimo EU a infrastrukturu vedoucí do těchto zemí

¹⁰ *Shaping the future CO₂ transport network for Europe* (Utváření budoucí sítě pro přepravu CO₂ pro Evropu), Úřad pro publikace Evropské unie, <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC136709>.

vztahovala rovnocenná pravidla.

Aby se zajistil vznik konkurenceschopného a nákladově efektivního hodnotového řetězce CO₂, může návrh v případě potřeby stanovit pravidla pro:

- přístup třetích stran k různým typům aktiv a odpovídající povinnosti přidělené provozovatelům aktiv,
- financování infrastruktury prostřednictvím síťových tarifů, včetně financování přizpůsobeného počátečním fázím rozvoje sítě,
- úlohy, činnosti a vlastnictví infrastruktury, aby se zabránilo střetu zájmů,
- odstranění překážek a umožnění opětovného využití stávající infrastruktury pro CO₂ nebo změny jejího účelu,
- trvalý a komplexní podpůrný rámec pro povolování aktiv CO₂,
- vhodnou řídicí strukturu a nezávislý regulační dohled nad trhem se službami přepravy a skladování CO₂.

Aby se zvýšila důvěra investorů a právní jistota, pokud jde o novou infrastrukturu a zařízení pro zachycování, a aby se překonaly problémy s koordinací v hodnotovém řetězci, může návrh stanovit:

- dlouhodobou regulační perspektivu a zároveň nabídnout flexibilitu, která umožní přizpůsobit se v náběhové fázi vznikajícímu hodnotovému řetězci CO₂ a zajistit předvídatelnost pro stávající projekty,
- celounijní mechanismus plánování infrastruktury s cílem zajistit nákladově efektivní zavádění odpovídající infrastruktury, a to i na základě stávající infrastruktury,
- vytvoření specializované platformy, jejímž cílem by bylo řešit otázky koordinace v hodnotovém řetězci a posílit vyjednávací sílu menších producentů emisí a zároveň umožnit prozkoumání možnosti propojení takové platformy s nástroji financování a snižování rizika.

Iniciativa náležitě zohlední skutečnost, že v náběhových fázích bude CO₂ zachycován téměř výhradně pro účely trvalého uložení a že je třeba zajistit rovné podmínky pro přepravu CO₂ potrubím a alternativními způsoby přepravy.

C. Pravděpodobné dopady

Očekává se, že řešení zjištěných problémů podpoří rychlý vznik infrastruktury pro CO₂ a dobře fungujícího trhu EU s CO₂. Odstranění překážek pro přeshraniční přepravu CO₂, zajištění konkurenceschopných výsledků na trhu a zvýšení důvěry investorů pomůže vytvořit dobře integrovaný a efektivnější trh s CO₂ v EU. Snížení nákladů a zkrácení času potřebného k poskytování služeb zachycování, využití a ukládání uhlíku podpoří dekarbonizaci průmyslových odvětví EU, zejména těch, která mají k dispozici málo jiných způsobů dekarbonizace než zachycování CO₂ (např. průmyslová odvětví s emisemi CO₂ z procesů) nebo žádné jiné způsoby.

Dostupnost nákladově efektivních možností dekarbonizace pomůže udržet konkurenceschopný průmysl v rámci EU. Umožní také zachycovat CO₂ v členských státech, kde jinak není ukládání proveditelné například z geologických nebo ekonomických důvodů, a zároveň nabídne možnosti realizace v nákladově efektivním měřítku tam, kde takové možnosti existují.

D. Nástroje zlepšování právní úpravy

Posouzení dopadů

V rámci přípravy této iniciativy bude provedeno posouzení dopadů. Komise bude rovněž shromažďovat faktické podklady prostřednictvím externích studií. Podle plánu by Komise měla iniciativu dokončit spolu s doprovodným posouzením dopadů ve třetím čtvrtletí roku 2026.

Konzultační strategie

Komise zveřejní tuto výzvu k předložení faktických podkladů a zahájí veřejnou konzultaci na portálu Podělte se o svůj názor. Cílem těchto konzultací je zajistit, aby veřejnost a zúčastněné strany, včetně těch, kdo budou touto iniciativou přímo dotčeni, měly možnost sdělit své názory a podněty.

Výzva k předložení faktických podkladů bude sdílena se zúčastněnými stranami, aby mohly vyjádřit své názory, na portálu Podělte se o svůj názor přibližně ve třetím čtvrtletí roku 2025 po dobu šesti týdnů.

Veřejná konzultace bude zahájena na portálu Podělte se o svůj názor pravděpodobně ve čtvrtém čtvrtletí roku 2025 a bude trvat dvanácti týdny. Osm týdnů po ukončení veřejné konzultace bude zveřejněna věcná souhrnná zpráva a k posouzení dopadů bude připojena souhrnná zpráva o všech konzultačních činnostech. Výzva k předložení faktických podkladů a veřejná konzultace doplní externí studie Komise, na jejichž základě bude vypracováno posouzení dopadů.

Proč se konzultace koná?

Cílem této konzultace je shromáždit důkladné a vysoce kvalitní podklady, informace, údaje a zpětnou vazbu týkající se současného regulačního rámce, který má vliv na hodnotový řetězec CO₂. Jejím cílem je také určit potřebu dalších opatření EU k dosažení stanovených cílů a prozkoumat možná řešení. Poskytne vstupy, jež budou podkladem pro rozhodnutí Komise o dalším postupu.

Cílová skupina

K této výzvě k předložení faktických podkladů mohou přispět všichni jednotlivci a organizace a mohou i odpovědět na veřejnou konzultaci. Největší zájem o tuto iniciativu pravděpodobně budou mít tyto skupiny zúčastněných stran: i) vládní instituce, včetně příslušných vnitrostátních regulačních orgánů a dalších veřejných orgánů odpovědných za zachycování, využití a ukládání uhlíku; ii) místní samosprávy a místní komunity; iii) producenti emisí; iv) předkladatelé projektů zachycování a ukládání uhlíku; v) provozovatelé infrastruktury; vi) průmyslová sdružení působící v oblasti zachycování a ukládání uhlíku; vii) výrobci zařízení; viii) nevládní sdružení; ix) mezinárodní organizace; x) výzkumné instituce; xi) akademická obec a expertní skupiny (think-tanky) a xii) finanční instituce, jako jsou Evropská investiční banka a národní podpůrné banky.